

verschillende seksuele rollen met elkaar spelen. Kijken we op zijn Grieks naar het vrouwelijke personage Phaedra dan worden we in een incestzaak met stiefzoon Hyppolitos gewikkeld, zien we met ogen van nu het mannelijke lichaam van Phaedra dan speelt zich de tragedie van de oudere nicht met een jonge geliefde af. En om de zaak op dat niveau nog wat te compliceren: als acteur/man Phaedra zich heeft omgekleed tot man/rol Theseus dan mag hij het mooie stervende lichaam van de jonge Hyppolyte wel omhelzen. Het geeft de voorstelling een buitengewoon ambigue lading die de eenvoudige binaire oppositie man-vrouw volstrekt ontkracht in een onontwarbare kluwen van seksuele posities. De pruderie en het macho-narcisme van Hyppolitos wordt visueel op de voorgrond geplaatst en verdubbeld: de afkeer voor zijn stiefmoeder loopt parallel aan zijn zichtbare afkeer voor een ouder wordend mannelijk lichaam, dat zich bovendien nog uit durft te leven in vrouwelijke identificaties.

De zwarte momfiguur staat naast filmster Aphrodite en Artemis, met pothoed en lange zwarte jas, uit ander tijden. (Is het Sissy uit Visconti's *Ludwig II*?) Hun ahistorische configuratie maakt ze tot culturele iconen, zo niet fetishfiguren van de homo-scène, letterlijke fremdkörper, die de toeschouwer associërend moet zien in te vlechten in een veellagig beeld. En tussen deze onmachtige zwarte al-moeder en de twee blanke machtige boze godinnen-moeders is het niet goed toeven voor het vrouwelijke en de passie, met welke ogen we ook kijken. Opnieuw creëren de metaforen verwarrende en kritische analogieën die zowel cultureel als individueel worden ingezet.

Wat Woudstra ons hier laat zien is dat wat ik sowieso het belang vind van wat we postmodern theater zijn gaan noemen: een uitbreiding van dat wat we kunnen en mogen zien en uiteindelijk kunnen denken. In het begin van deze tekst had ik het over de Freudiaanse droommechanismen van verschuiving en verdichting, die vergelijkbaar zouden zijn met de sociale projectie-mechanismen. De interne censuur vindt een ander onschuldig c.q. toegestaan beeld. Interessant is nu dat deze censuur nauw verbonden is met een individuele maar ook culturele 'Darstellbarkeit' van onze

verlangens. Deze voorstelbaarheid hangt direct samen met wat de cultuur binnen een samenleving aan beelden weet en vermag aan te bieden. Het is precies op dit snijpunt waar historisch bewustzijn, het collectief onbewuste en individuele potentie elkaar in hun onderlinge afhankelijkheid treffen. In dit opzicht is Woudstra's werk te vergelijken met dat van Peter Sellars, Ruth Berghaus, Luc Bondy en hoe vreemd dat ook mag lijken met Heiner Müller. Freud, Artaud, Brecht, we zeiden het al.

Karst Woudstra is een gepassioneerd theatermaker. Zijn intelligentie en eru-

ditie wortelen stevig in een Europese culturele traditie. Er is niets provinciaals aan zijn werk en als Nederland te klein is om plaats te maken voor hem ligt dat aan de gevestigde netwerken en heersende opinies. Wanneer een roep om maatschappelijke betrokkenheid in het theater steeds sterker wordt dan zou er toch zeker voor hem geld en plaats moeten worden ingeruimd.

Mieke Kolk

THEATER ERASMUS - ANDERLECHT
K.T. HAND IN HAND - STROMBEEK

Villa Jeugd
Georg Seidel

Mülheimer Dramatikerpreis 1991
Creatie in het Nederlands

Cultureel Centrum, Strombeek-Bever (02/267.41.56)
2/12 (20u) 3/12 (20u) 4/12 (19u)
Centrum voor Amateurkunsten, Anderlecht (02/520.03.44)
9/12 (20u) 10/12 (20u) 11/12 (15u)